

דף טז

כד. האם יכולה אשה לגבות כתובתה ללא הבאת שטר הכתובה?

למאן דאמר כותבין שובר, וכן הוכיח רבי אבהו ממשנתנו / מהברייתא, יכולה האשה לגבות כתובתה בעדים ללא שטר-הכתובה, והיא כותבת לו שקיבלה כתובתה ויהא השובר בידו לראיה. ולמאן דאמר אין כותבים, אינה יכולה לגבות ללא הבאת הכתובה ומסירתו לבעל, מלבד במקום שאין כותבים כתובה. ואפילו במקום כזה, אם כתב לה הוא, אינה גובה ללא השטר אפילו איבדתו, כי חוששים שמא לאחר זמן תגבה שוב בשטר, אלא אם יש עדים שהשטר נשרף וכד'. במקום שכותבים כתובה, אומר רבנו תם שאפילו יש עדים שנשרפה הכתובה קודם הגירושין אינה גובה, כי יש לחוש שכתב לה כתובה אחרת [ודוקא שכתב בשעת הנישואין. עתוס' פט. ד"ה במקום], שהרי אסור להשהותה ללא כתובה.

דף יז

כה. א. כיצד מרקדים ומשבחים לפני הכלה?

ב. מת היוצא ליקבר, כלה היוצאת לחופה, ומלך ישראל — מי מעבירים מפני מי?
ג. האם מבטלים תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה?

א. כיצד מרקדים לפני הכלה? בית שמאי אומרים: כלה כמות שהיא (לפי יופיה וחשיבותה מקלסים אותה (רש"י). ואם יש בה מום ישתקו ולא ישבחוה או ישבחוה בדבר נאה שיש בה. (תוס'), שהרי אמרה תורה מדבר שקר תרחק. ובית הלל אומרים: כלה נאה וחסודה (כלומר ישבחוה לגמרי, כי אם יזכירו רק דברים מסוימים שיש בה, מכלל שאר הדברים לגנאי. (עפ"י תוס'). וכאדם הלוקח מקח רע מן השוק, יש לחברו לשבחו בעיניו ולא לגנותו. מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות לעשות לאיש ואיש כרצונו (מהרש"ל).

כאשר בא רב דימי אמר, כך משוררים לפני הכלה בארץ ישראל: לא כחל ולא שרק ולא פירכוס — ויעלת חן.

אמרו עליו על רבי יהודה בר אילעאי שהיה נוטל בד של הדס ומרקד לפני הכלה ואומר כלה נאה וחסודה. רב שמואל בר רב יצחק היה מרקד עם שלשה בדים. אמר רבי זירא: מבייש אותנו הזקן (שנוהג קלות ראש בעצמו ומזלזל בכבוד תלמידי חכמים). כאשר נפטר רב שמואל מן העולם היה מפסיק עמוד של אש בינו ובין העם, דבר שאינו נמצא אלא לאחד או לשנים בדור. אמר רבי זירא: הועיל לו לזקן שוטו (= שוט ההדס שהיה מרקד בו) / 'שטותו' / שיטתו.

מכאן משמע שמצוה גדולה היא עד מאד, עד שרבי זירא לא תלה לו אותו עמוד אלא בזכותה. ומכל מקום יוהר מי שהוא ראש לציבור, איך ומה יתנהג, שלא יתבוה בעיניהם ודבריו לא יהו נשמעים ויצא שכרו בהפסדו. והבא לטהר מן שמים מסייעים לו. (ים של שלמה).

רב אחא היה מרכיב את הכלה על כתיפו ומרקד. אמרו לו התלמידים: אנו מהו שנעשה כן? אמר להם: אם דומה עליכם כקורה — מוטב, ואם לא — לא.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מותר להסתכל בפני כלה כל שבעה כדי לחבבה על בעלה. ואין הלכה כדבריו.

יש אומרים שביום הראשון שהוא עיקר החיבוב אצל בעלה — מותר. שאם לא כן מי יעיד שיצתה בהינומא וראשה פרוע. והרא"ש דחה זאת ואסר אפילו שעה אחת. ואולם צידד שלא